

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2010-1-308 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-04/62-25
Karar Tarihi : 19.01.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : Çiğdem ÜNAL, Fatma ATAÇ

C. ŞİKAYET EDEN : Ecz. Abdurrahman AKALIN
Barbaros Mah. Mahmutbey Cad. 12. Sk. No:2/D Bağcılar/İstanbul

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILANLAR : - Eczacıbaşı Baxter San. Tic. A.Ş.
Cendere Yolu, Pırnal Keçeli Bahçesi, Ayazağa
34390 İstanbul/Türkiye
- Doruk Ecza Deposu Tic. Ltd. Şti.
Ördek Kasap Mah. İbrahim Müteferrika Cad. No:19/1-2-3
34093 Çapa/İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Eczacıbaşı Baxter San. Tic. A.Ş. (Eczacıbaşı Baxter)'nin bazı medikal ürünlerini yalnızca Doruk Ecza Deposu Tic. Ltd. Şti. (Doruk Ecza Deposu) vasıtasıyla sattığı, bu nedenle bu iki teşebbüsün fiyat, arz ve dağıtım miktarını belirlemek suretiyle rekabeti sınırlayıcı eylemler içinde bulunduğu iddiası.

F. DOSYA EVRELERİ: Şikâyetçi tarafından Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na yapılmış olan ve ilgisi nedeniyle Bakanlıkça Kurumumuza gönderilen, Kurum kayıtlarına 19.10.2010 tarih ve 8002 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 09.12.2010 tarih ve 2010-1-308/İİ-10-379.FA sayılı İlk İnceleme Raporu, 16.12.2010 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un ihlaline ilişkin bir soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, Kanun'un 40/1. maddesi uyarınca önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Bunun üzerine düzenlenen 14.01.2011 tarih ve 2010-1-308/ÖA-11-375.ÇÜ sayılı Önaraştırma Raporu 17.01.2011 tarih ve REK.0.05.00.00-110/13 sayılı Başkanlık önergesi ile 11-04 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyet başvurusunda özetle; Eczacıbaşı Baxter'ın "Nutrinal Tekli Torba 2000 ML., PD4 Diadanal %1,36 Glukozlu 5000, PD4 Diadanal %2,27 Tekli Homech. 6 LT., Diadanal %1,36 Çift. 2 LT. M. Kapaklı, Capd Mini Cap. ve Extraneal Çift. M. Kapaklı 2000 ML." ürünlerini yalnızca Doruk Ecza Deposu vasıtasıyla sattığı, Eczacıbaşı Baxter ile Doruk Ecza Deposu'nun fiyat, arz ve dağıtım miktarını belirledikleri, dolayısıyla bu teşebbüsler arasında rekabeti sınırlayıcı anlaşma ve eylemlerin bulunduğu iddia edilmektedir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal ettikleri iddiasını destekleyecek bir bulguya ulaşılamadığı, dolayısıyla anılan teşebbüsler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddedilmesinin uygun olacağı görüşü ifade edilmiştir.

50 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan Tespitler

I.1.1. Şikâyetin Kapsamı

Dosyadaki bilgilere göre Önaraştırma, şikâyetçinin Eczacıbaşı-Baxter'ın periton diyaliz ürünlerini yalnızca Doruk Ecza Deposu kanalıyla sattığı ve bu teşebbüslerin aralarında anlaşarak ürünün fiyat, arz ve dağıtım miktarını belirledikleri yönündeki iddiasını 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi çerçevesinde incelemek üzere başlatılmıştır. Anılan maddede, belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut

60 teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı sayılarak yasaklanmaktadır.

Kuruma yapılan başvuruda adı geçen teşebbüslerin Kanun'un 4. maddesinin ihlali niteliğinde anlaşma ve eylemlerde bulunup bulunmadıklarının tespiti için yapılan önaraştırma kapsamında raportörlerce öncelikle şikâyetçi ile bir görüşme yapılmıştır. Yapılan görüşmede şikâyetçi, konunun esas olarak Eczacıbaşı-Baxter'ın periton diyaliz ürünlerini tek bir depo vasıtasıyla satmasının 4054 sayılı Kanun'a aykırılığı yönündeki kanaati olduğunu ifade etmiştir. Yapılan görüşmede şikâyetçi, Eczacıbaşı-Baxter ile Doruk Ecza Deposunun fiyat, arz ve üretim miktarını belirlemek suretiyle bir anlaşma içinde buldukları hakkında da bir bilgisinin olmadığını ifade ederek görüşme

70 tarihinden 2-3 ay öncesinde Doruk Ecza Deposundan alım yapmayı bıraktığını eklemiştir. Bunun gerekçesi olarak da devletin eczanelere 3-3,5 ay vade ile ödeme yaparken Doruk Ecza Deposunun kendilerine periton diyaliz ürünlerini 2 ay vade ile sattığını göstermektedir. Periton diyaliz ürünlerinin, eczane cirosunun ne kadarını oluşturduğunu tam olarak bilmediğini fakat bu durumun kendilerini maddi anlamda olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

I.1.2. Sektörün Yapısı

Böbrek yetmezliği, böbreklerin süzme işleminin (*normal değer 90-145 ml/dak*) çeşitli sebeplerle normal fizyolojik değerlerin altına düşmesi sonucu böbrek fonksiyonlarının (*zararlı maddelerin idrarla atılması, su ve tuz dengesi, tansiyonun düzenlenmesi,*

80 *hormon üretimi vs.*), altta yatan sebebe bağlı olarak, geçici veya bazen de kalıcı olarak bozulması durumudur. Bu dönemde hastaların böbrek fonksiyonlarını yerine koyacak tedavilere ihtiyaçları vardır. Böbrek fonksiyonlarının geçici olarak bozulması Akut Böbrek Yetmezliği, böbrek fonksiyonlarının kalıcı olarak geri dönüşümü olmadan bozulması Kronik Böbrek Yetmezliği olarak adlandırılır.

Kronik böbrek yetmezliğinde başlıca periton diyalizi, hemodiyaliz ve transplantasyon (böbrek nakli) tedavileri uygulanabilmektedir. Periton diyalizi, karın boşluğuna küçük bir ameliyat ile yerleştirilen ince, yumuşak, silikondan yapılmış kalıcı bir tüp aracılığı ile yapılmaktadır. Hemodiyaliz kanın vücut dışında bir makine aracılığıyla temizlenip (suni böbrek) vücuda geri verilmesi işlemidir. Normalde hastanelerin böbrek diyaliz

90 ünitelerinde yapılır. Transplantasyon ise bir başka insandan (yaşayan veya ölü) alınan böbreğin, böbrek fonksiyonlarını yitirmiş olan hasta insana, cerrahi operasyonla nakledilmesidir.

Raportörlerce Eczacıbaşı-Baxter yetkilisi ile yapılan görüşmede elde edilen bilgilere göre periton diyalizi, hemodiyaliz tedavisine alternatif bir tedavidir. Hemodiyaliz ve periton diyaliz tedavilerinin endikasyonları tamamen aynı olmakla birlikte, hangi tedavinin uygulanacağı hastanın sağlık durumuna ve sosyal koşullarına göre belirlenmektedir. Ayrıca her iki tedavinin de uzun süreli uygulanması halinde çeşitli

100 problemler doğması sebebiyle bir tedaviden diğerine geçiş yapmak mümkündür. Hemodiyaliz ve periton diyaliz arasındaki başlıca farklılık ise hemodiyaliz tedavisinin klinik ortamında yapılması gerekirken periton diyaliz tedavisi hastanın evinde yürütülebilmesidir. Bunun yanında hemodiyaliz ve periton diyaliz tedavilerinin birbirini tamamladığı da söylenebilir. Şöyle ki her iki tedavi de yaklaşık 6 yıl sonunda uygulanamaz hale gelmektedir. Hastanın sağlık durumuna bağlı olarak bir tedaviyi sonlandırınca diğer tedavi yöntemi ile devam etmek zorunluluğu bulunmaktadır. Mevcut durumda Türkiye’de yaklaşık 5500 periton diyalizi, 48.000 hemodiyaliz hastası bulunmaktadır. Periton diyaliz ve hemodiyaliz arasında periton diyaliz yönünde karar verildikten sonra sıra hangi firmanın kateterinin takılacağı yönündedir. Çünkü periton diyaliz tedavisi bir sistem tedavisidir ve hangi firmanın ürünleriyle tedaviye başlanırsa o firmanın ürünleriyle ve solüsyonlarıyla devam edildiği uygulamada görülmektedir.

110 Türkiye’de periton diyalizi alanında faaliyet gösteren iki teşebbüs bulunmaktadır: Eczacıbaşı-Baxter ve Fresenius. Hangi firmanın tercih edileceği aşamasında hastanın özellikleri bakımından bu tercihi etkileyen bir neden bulunmamaktadır. Türkiye’deki yaklaşık (...) periton diyaliz hastasının yaklaşık (...) Fresenius’un, yaklaşık (...) de Eczacıbaşı-Baxter’ın ürünlerini kullanmaktadır.

I.1.3. Firma- Depo İlişkisi

120 Periton diyaliz tedavileri pek çok yardımcı madde kullanılmasını gerektirmektedir. Ayrıca tedavide kullanılan ürünler hacim olarak büyük boyutlara ulaşabilmektedir. Bu nedenle sağlayıcı firma ürünleri çoğunlukla hastaya doğrudan ulaştırmayı tercih etmektedir. Bu durumda ürünlerin hastalara ulaştırılması bakımından deponun fonksiyonu daha sınırlı düzeyde kalabilmektedir. Şöyle ki, depolar daha çok hastanın solüsyonunun değiştirilmesi ve hastalara yardımcı malzemelerin temininin gerekmesi gibi acil durumlarda önemli bir rol oynamaktadır.

130 Türkiye’de periton diyaliz ürünlerini sağlayan iki teşebbüsten biri olan Fresenius’un ihtiyaç duyduğu depoculuk faaliyetini kendine ait deposu aracılığıyla yürüttüğü bilinmektedir. Diğer sağlayıcı firma olan Eczacıbaşı-Baxter’in ise depoculuk faaliyeti bulunmadığından bağımsız depolar ile çalışmaktadır. Yapılan görüşmede Eczacıbaşı-Baxter yetkilisi Türkiye genelinde toplam 12 adet depo ile çalıştıklarını ifade etmiştir. Anılan 12 depo ile mevcut ilişkinin oluşumunda dikkate alınan yazılı kriterler olmadığı gibi firma ile depolar arasında yazılı bir sözleşme de yoktur. Firma ile depolar arasındaki mevcut ilişkinin süregelen ticari faaliyet doğrultusunda geliştiği anlaşılmaktadır. Bu depoların her biri belirli bir bölgede söz konusu ürünlerin dağıtımını yapmaktadır. Eczacıbaşı-Baxter’ın belirli bir bölgede yalnızca bir depoya ürün verdiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte bu depoların firma dışında diğer depolardan ürün sağlamanın veya başka bir bölgedeki hastalara ürün temin etmesinin önünde bir engel bulunmamaktadır.

I.2. Değerlendirme

İstanbul’da faaliyet gösteren ve bir eczacı olan başvuru sahibi yaptığı başvuruda Eczacıbaşı-Baxter’ın periton diyaliz ürünlerini tek bir depo aracılığıyla satmasının 4054 sayılı Kanun’a aykırı olduğunu iddia etmiştir.

140 Dosyadaki bilgilere göre; Eczacıbaşı-Baxter ve Doruk Ecza Deposu yetkililerinden alınan bilgiler çerçevesinde, şikâyete konu olan periton diyaliz solüsyonlarının dağıtımının, hem fiziksel gereklilikler hem de ihtiyaç duyulan hizmetin kalitesi bakımından sınırlı sayıda depo ile gerçekleştirilmesinin tercih edildiği anlaşılmıştır. Nitekim yukarıda da belirtildiği üzere Eczacıbaşı-Baxter, Türkiye’de faaliyetlerini her biri farklı bölgelerde faaliyet gösteren 12 depo vasıtasıyla yürütmektedir.

11-04/62-25

Eczacıbaşı-Baxter'ın bu depolarla yazılı bir sözleşmesi bulunmamakla birlikte süregiden ticari ilişkinin özellikleri şu şekilde özetlenebilecektir:

- 150
- Depoların mevcut koşullarda faaliyet gösterdiği iller belli olmakla birlikte, buna yönelik katı bir ayırım bulunmamakta, bir eczane istediği herhangi bir depodan ürün temin edebilmektedir.
  - Bu 12 deponun birbirlerine ya da üçüncü bir depoya ürün sağlamalarının önünde herhangi bir engel bulunmamaktadır.
  - Eczacıbaşı-Baxter çalıştığı depoların tümüne aynı satış koşullarını uygulamakta, bu çerçevede halihazırda SGK'nın öngördüğü mecburi iskontonun üzerine %(....) oranında ilave iskonto ve (....) gün vade ile satış yapmaktadır.
  - Eczacıbaşı-Baxter depoların eczanelere uyguladıkları satış koşullarına herhangi bir şekilde müdahale etmemektedir.

160

Buna ek olarak ürünlerin dağıtımını üstlenmek üzere söz konusu depolara alternatif olarak Eczacıbaşı-Baxter firmasına son 7 yıl içinde başvuruda bulunan ve reddedilen başka bir deponun olmadığı, aksine meşakkatli bir iş olduğundan depoların bu faaliyet alanına girmeyi tercih etmediği öğrenilmiştir.

Bu açıklamalar sonucunda Eczacıbaşı-Baxter'in Doruk Ecza Deposu ile olan ticari ilişkisinin rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacı taşıyan veya bu etkiyi doğuran nitelikte olmadığı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir